

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.014.06.2018

P/18/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/005 - Wykonywanie przez gminy zadań z zakresu gospodarki mieszkaniowej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Karol Gromotka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/107/2018 z 16 lipca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 2)
Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, ul. Szkolna 8, 89-400 Sępólno Krajeńskie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Izabela Fröhlke, Dyrektor Ośrodka od 6 sierpnia 2007 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Powyższą ocenę uzasadnia prawidłowe, zgodne z przepisami wyposażenie i prowadzenie dwóch mieszkań chronionych, które w całym okresie objętym kontrolą³ w pełni zabezpieczały potrzeby Gminy w tym zakresie.

Mieszkania chronione przydzielano zgodnie z kryteriami określonymi w ustawie o pomocy społecznej⁴, przestrzegano terminów, na jakie mogą być przydzielane, a opłaty ustalano zgodnie z uchwałami Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim.

Rodzaj i zakres wsparcia był zgodny z ustaleniami wynikającymi z wywiadu środowiskowego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Zgodnie postanowieniami Regulaminu Organizacyjnego OPS⁵ jednym z zadań Ośrodka z zakresu pomocy społecznej było zapewnienie mieszkańcom Gminy Sępólno Krajeńskie warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym poprzez utworzenie mieszkań chronionych.

Ośrodek dysponował dwoma mieszkaniami chronionymi dla 10 osób łącznie: w Sępólnie Krajeńskim przy ul. Tadeusza Kościuszki, o powierzchni użytkowej

¹ Dalej „OPS” lub „Ośrodek”.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Okres objęty kontrolą: 2015 r. – I połowa 2018 r.

⁴ Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, ze zm.), dalej „ustawa o pomocy społecznej”.

⁵ Stanowiącego załącznik do zarządzenia nr OPS.021.6.2016 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim z dnia 2 listopada 2016 r.; <http://ops-sepolno.pl/wp-content/uploads/2014/02/Regulamin-Organizacyjny-2016.pdf>

93,95 m², dla siedmiu osób⁶ oraz w Wałdowie, o powierzchni użytkowej 43,54 m², dla trzech osób⁷. Budynki, w których znajdowały się ww. mieszkania, wyposażone były w instalację wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania i elektryczną. Mieszkania te zapewniały minimalną powierzchnię użytkową przypadającą dla jednej osoby korzystającej ze wsparcia w mieszkaniu chronionym (13,4 i 14,5 m²).

(dowód: akta kontroli str. 5; 532-562; 584-589; 603-611)

1. W całym okresie objętym kontrolą mieszkania przyznawano bezzwłocznie każdej osobie spełniającej kryteria ustawowe. Z tej formy skorzystało 18 osób dorosłych i dziewięć dzieci. W dniu 30 czerwca 2018 r. w mieszkaniach chronionych przebywało sześć osób, w tym jedno małoletnie dziecko osoby uprawnionej.

W latach 2015-2018 (do 30 czerwca) koszty ponoszone w związku z prowadzeniem mieszkań chronionych wynosiły odpowiednio: 20,5 tys. zł; 17,8 tys. zł; 29,1 tys. zł i 13,8 tys. zł, co stanowiło w 2015 r. 0,2% i w pozostałych latach 0,1% wydatków Ośrodka ogółem.

W tym okresie przychody wyniosły 1,6 tys. zł; 4,8 tys. zł; 8,4 tys. zł i 3,9 tys. zł, co stanowiło 7,8%; 27,0%; 28,9% i 28,3% kosztów ponoszonych w związku z prowadzeniem mieszkań chronionych.

(dowód: akta kontroli str. 35; 43-49)

2. Weryfikacja uprawnienia do pobytu w mieszkaniu chronionym polegała na sporządzeniu wywiadu środowiskowego, analizie: decyzji ws. świadczeń rodzinnych, decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zaświadczeń z zakładów pracy o wynagrodzeniu i oświadczeń składanych o innych źródłach dochodu. Przy weryfikacji danych wykorzystywano również systemy teleinformatyczne (Empatia, EKSMOoN, rejestr PESEL, Centralny Wykaz Ubezpieczonych).

(dowód: akta kontroli str. 37-39; 56-580)

Szczegółowa analiza dokumentacji wydania 56 decyzji⁸ w sprawie przyznania mieszkania chronionego dla 18 osób uprawnionych wykazała, że:

- mieszkania chronione były przydzielane zgodnie z kryteriami określonymi w ustawie o pomocy społecznej i rozporządzeniu w sprawie mieszkań chronionych⁹;
- decyzje o przydziale mieszkań chronionych były wydawane na czas określony;
- wysokość opłat za pobyt w mieszkaniach chronionych była ustalana zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim w tej sprawie;
- osoby uprawnione informowano o wysokości opłaty za pobyt w mieszkaniu chronionym;
- zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie mieszkań chronionych z 2012 r., raz na trzy miesiące dokonywano oceny sytuacji osoby korzystającej ze wsparcia w mieszkaniu chronionym.

(dowód: akta kontroli str. 43-49; 56-528; 563-571)

Dyrektor Ośrodka podała, że przydzielenie miejsca w mieszkaniu chronionym zależne jest od sytuacji danej osoby lub rodziny. Inicjatywa może wyjść zarówno od klienta, jak i pracownika socjalnego. Po informacjach uzyskanych od pracownika

⁶ Oddane do bezpłatnego użytkowania Ośrodkowi zarządzeniem Nr Or.0050.1.99.2014 Burmistrza Sępólna Krajeńskiego z dnia 14 października 2014 r.

⁷ Oddane do bezpłatnego użytkowania Ośrodkowi zarządzeniem Nr Or.0050.1.14.2017 Burmistrza Sępólna Krajeńskiego z dnia 14 lutego 2017 r.

⁸ W tym decyzji o przedłużeniu okresu pobytu.

⁹ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2012 r., poz. 305, uchylone z dniem 1 marca 2018 r.), a następnie rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2018 r., poz. 822).

socjalnego osoba lub rodzina przedkłada niezbędną dokumentację, po analizie której podejmowana zostaje decyzja o umieszczeniu, bądź też odmowie przyznania pomocy w tej formie.

Pracownik socjalny, wychodząc z własną inicjatywą umieszczenia osoby w mieszkaniu chronionym, szczególną uwagę kieruje do osób ze środowisk narażonych na przemoc w rodzinie, chorych oraz do osób opuszczających pieczę zastępczą.

Informacja na temat mieszkań chronionych na terenie Gminy znajdowała się na stronie internetowej Ośrodka. Wszelkich informacji na temat możliwości oraz zasad ubiegania się o skorzystanie z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym udzielali pracownicy socjalni.

(dowód: akta kontroli str. 37-39; 600-602)

OPS opracował regulaminy organizacyjne¹⁰ mieszkań chronionych, w których określono: zadania realizowane poprzez pomoc udzielaną w tej formie, ich organizację, cele i przeznaczenie mieszkań, zasady pobytu, prawa i obowiązki mieszkańców oraz okoliczności, w których może wystąpić utrata prawa do zamieszkania.

(dowód: akta kontroli str. 532-562)

3. W okresie objętym kontrolą obowiązywały uchwały Rady Miejskiej w Sępólnie Krajeńskim:

- Nr IV/29/2015 z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Mieszkaniu Chronionym w Sępólnie Krajeńskim;
- Nr XXX/240/2017 z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych.

Podstawą do ustalenia miesięcznej odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym była kwota średniego miesięcznego kosztu jego utrzymania, obejmująca zużycie: wody, energii elektrycznej, energii cieplnej, koszt odprowadzania ścieków, gazu, wywozu nieczystości.

Uprawniony, którego dochód nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, był zwolniony z opłaty.

Tabele opłat określiły od 90,00 zł do 160,00 zł miesięcznie za pobyt w mieszkaniu chronionym w Wałdowie i od 150,00 zł do 450,00 zł miesięcznie za pobyt w mieszkaniu w Sępólnie Krajeńskim.

Zaległości z tytułu opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym nie występowały. Opóźnienia w kwocie 0,3 tys. zł w 2017 r. i w kwocie 0,7 tys. zł w 2018 r. nie przekraczały 3 miesięcy i nie podlegały egzekucji.

(dowód: akta kontroli str. 35; 592-599)

W informacji dotyczącej podejmowanych działań dotyczących egzekwowania należności z tytułu pobytu w mieszkaniach chronionych Dyrektor Ośrodka podała, że pracownik socjalny diagnozuje powody powstawania zobowiązań z tego tytułu i wspólnie z klientem starają się problem rozwiązać.

(dowód: akta kontroli str. 590-591)

4. Rodzaj i zakres wsparcia w mieszkaniach chronionych wskazany w decyzjach o przydzieleniu miejsca w ww. mieszkaniach obejmował: [1] współpracę pracownika socjalnego z podopiecznym, [2] mobilizowanie do aktywnego poszukiwania mieszkania, [3] pracę socjalną, [4] kontrakty socjalne, [5] pomoc przy poszukiwaniu

¹⁰ Zarządzenia Dyrektora Ośrodka: Nr OPS.021.18.2017 z dnia 22 grudnia 2017 r., Nr OPS.021.2.2017 z 24 lutego 2017 r., Nr OPS.021.2.2015 z 15 stycznia 2015 r.

zatrudnienia, [6] wsparcie psychologa, [7] wsparcie asystenta rodziny, [8] pomoc w kontynuowaniu nauki – ukończeniu szkoły, [9] pomoc przy ubieganiu się o alimenty, [10] pomoc przy usamodzielnianiu, [11] trening ekonomiczny, [12] ułatwianie kontaktów rodzinnych, [13] wsparcie przy kontynuowaniu leczenia, [14] usługi opiekuńcze.

(dowód: akta kontroli str. 43-49)

W okresie objętym kontrolą czterem osobom korzystającym z mieszkania chronionego przyznano świadczenia niepieniężne w formie usług opiekuńczych. Usługi te udzielano od poniedziałku do piątku.

(dowód: akta kontroli str. 43-49; 563-571)

Dyrektor Ośrodka podała, że OPS dostosowuje pomoc do indywidualnych potrzeb klienta. Osoby niepełnosprawne, umieszczane w mieszkaniach chronionych, wymagające pomocy osób innych w przemieszczaniu się i wykonywaniu niezbędnych czynności w życiu codziennym, zostają zabezpieczone dodatkowym wsparciem w formie usług opiekuńczych w dni robocze. Natomiast w dni wolne od pracy, w uzgodnieniu z osobami niepełnosprawnymi i/lub ich rodzinami, opiekę przejmują członkowie rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 40-42)

5. W mieszkaniu chronionym w Waldowie przebywała jedna osoba z orzeczoną niepełnosprawnością ruchową. Wejście do budynku nie zapewniało osobom z taką dysfunkcją dostępu z zewnątrz¹¹.

Stosownie do § 6 ust. 4 rozporządzenia z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych¹², wymiary pomieszczeń umożliwiały wykonanie manewru wózkiem inwalidzkim w miejscach zmiany kierunku ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 50-55)

Dyrektor Ośrodka podała, że OPS ma świadomość występowania barier architektonicznych w mieszkaniach chronionych, ale sytuacja osób uprawnionych wymagała natychmiastowego zabezpieczenia, pomocy i wsparcia. Mieszkania są dostosowane do osób tam przebywających, zarówno samodzielnych, jak i niepełnosprawnych, które poruszają się samodzielnie. Żadna z osób niepełnosprawnych przebywających w mieszkaniach chronionych nie porusza się na wózku inwalidzkim oraz nie jest zaopatrzona w przedmioty ortopedyczne.

W związku ze zmianą rozporządzenia w sprawie mieszkań chronionych Ośrodek jest w trakcie ich reorganizacji, tj. tworzenia mieszkań chronionych treningowych i wspieranych. Specjaliści mają ocenić, czy jest możliwe dostosowanie mieszkań do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

(dowód: akta kontroli str. 40-42; 612-613)

6. Według stanu na 25 lipca 2018 r. nie było osób oczekujących na przydział miejsca w mieszkaniu chronionym. W związku ze zmianą od 1 marca 2018 r. przepisów ustawy o pomocy społecznej dotyczących mieszkań chronionych, m.in. podziału na mieszkania treningowe oraz mieszkania wspierane, nie zmieniono stosownych postanowień regulaminów mieszkań chronionych.

(dowód: akta kontroli str. 5; 532-562; 612)

¹¹ Wymóg określony w § 6 ust. 3 rozporządzenia z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. poz. 822). Podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie rozporządzenia mieszkania chronione treningowe lub mieszkania chronione wspierane mają dostosować te mieszkania do określonych standardów do dnia 1 marca 2019 r.

¹² Dz. U. poz. 305; uchylone z dniem 1 marca 2018 r.

Dyrektor Ośrodka podała, że przekształcenie mieszkań chronionych na mieszkania chronione wspierane lub mieszkanie chronione treningowe nastąpi do 1 marca 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 590-591)

7. W okresie objętym kontrolą do Ośrodka nie wpłynęły skargi obywateli dotyczące prowadzenia mieszkań chronionych.

(dowód: akta kontroli str. 36)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania wniosków pokontrolnych, nie oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz,   września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

Kontroler
Karol Gromotka
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
podpis